

toch brengt de ziel nabij Christus, geeft **haar levende vereeniging met Jezus en maakt Hem dierbaar? Is het niet het levend geloof?** Is dat niet het oog **dat Christus aanschouwt ? Is dat** niet de hand, die Christus aangrijpt en **Hem** nabij brengt? Is dat niet het oor, dat de stem van Christus hoort ?— Voorzeker. Het ongeloof dus is die doodelijke vijand, die immer met wanhopige vijandschap tegen het leven des geloofs in de ziel strijdt. Wanneer wij vervuld zijn met weinig anders dan ongeloof, **zoo** is er geen kennelijk blijven in Christus. Op zulke oogenblikken kunnen wij zelfs onze vereeniging met **Hem** in het geheel opmaken. Hij is **zoo** verre, dat wij Hem niet bereiken, veel minder gemeenschap met Hem genieten.

De kracht der zonde is een ander beletsel voor de ziel, om aan deze Goddelijke vermaning te gehoorzamen : „blijft in Mij.” O hoezeer scheidt de zonde, in hare innerlijke werkingen, in hare groote kracht, in hare bezoedelende natuur en aard, onze zielen-van het voorwerp **onzes** harten begeerte en liefde ! **Hoe** drijft zij ons als tot de einden der aarde! Hoe verhindert en snijdt het af de gemeenschap met den Heere van leven en heerlijkheid !

Duisterheid des gemoeds. O, hoe hebben de meesten van **Gods** volk te zuchten en te klagen onder gemoedsduisterheid; en hoe **geduriglijk** verhindert hen dit de gemeenschap met den Heere Jezus Christus! Wanneer wij in dien staat zijn (gelijk sommigen van ons ongetwijfeld nu en dan geschiedt) waar „**wij** onze **teekenen** niet zien ;” wanneer onze ziel als in den nacht verkeert; wanneer wij onzen weg niet kunnen vinden, noch weten of wij in den weg zijn; wanneer- wij schier geen enkel **merk-teeken** van Goddelijke onderwijzing in onze ziel kunnen aanwijzen; wanneer **wij** Jezus **zoo** weinig kennen alsof Hij er in het geheel niet was, en alsof wij **Hem** nooit hadden aanschouwd noch in Zijnen naam geloofd, — welk een kracht en invloed heeft deze donkerheid des gemoeds, om onze gemeenschap met den verzezen Zoon van God te beletten en te verhinderen.

De zorgvuldigheden en bekommernissen der wereld het harte aangrijpende, de genegenheden innemende, de gedachten begravende en het gemoed overstromende met een vloed van vleeschelij ke bezorgdheid — wie, die kennis heeft aan dergelijke inbreking van de wereld in het hart, weet niet bij pijnlijke ervaring, dat zij een beletsel is voor de gemeenschap met den Heere Jezus Christus!

De verzoeking des Satans, de vurige pijlen, die hij geduriglijk in ons vleeschbelijk gemoed inwerpt, en de werkingen, de verborgene werkingen des kwaads, die dien tengevolge diep inwendig gevoeld worden, — hoe spannen al deze dingen samen, om een standvastig en geloovig blijven in Christus te beletten !

Doch wanneer zulke hindernissen en moeilijkheden niet bestonden, zou de Heere dan gezegd hebben : „**Blijft in Mij?**” Hij wist het, dat er zooveel in ons is om dat **blijven** in **Hem** te verhinderen, Dat schoon Hij, naar Zijne rijke genade, ons tot Zich had getrokken, nochtans alles in ons, in de zonde, in de wereld zich vereenigt om de gemeenschap met Hem te beletten, en ons te trekken uit dien zoeten, zaligen en geestelijken staat, in **welken** wij gevoelig en bevindelijk in Hem blijven.

Maar ik moet niet alleen aanwijzen en stilstaan bij de beletselen, die zich tegen **eene** kennelijke **vereeninging** en gemeenschap met den Heere Jezus Christus stellen; maar ook de andere zijde der schilderij beschouwen, en zien hoe wij van tijd tot tijd in Jezus kunnen blijven,

Vergeten wij nooit, dat **zoo** wij er ooit toe gebracht zijn geworden, om door de oefeningen des levenden **geloofs** nabij den Heere Jezus Christus te zijn, **eene** eindelijke, dadelijke afscheiding van Hem onmogelijk is. In onze gewaarwordingen is er voorzeker veel dat de gemeenschap met Hem verbreekt en met vrees vervult van eindelijke afscheiding van **Hem**; doch **eene** dadelijke scheiding is er nooit. In de donkerste **oogenblikken**, in de droevigste uren, onder de pijnlijkste oefeningen, de meest vurige verzoeken is er, gelijk met **Jona** in het onderste des grafs, een wederkeeren tot den heiligen tempel. Er kan onmogelijk zijn **eene volslagene** hopeloosheid, een geheel ingaan in de wereld, een opgeven van alles, wat wij hebben gevoeld in des **Heeren** naam. Er blijft somtijds een zucht, een geroep, een kermen, een ademhaling des hartenbegeerte om „**Hem te kennen en de kracht Zijner opstanding**” dat Hij ons tot zich mogt trekken en zich onzer ziele dierbaar make. En deze zelfde zuchten, kermen, roepen en uitzien bewijzen alle, dat welke duisterheid des **gemoeds**, welke schuld der consciëntie, welk ongeloof wij ook gevoelen, er toch **geene** wezenlijke **afscheiding** is, Het is in de genade gelijk het is in de natuur: de wolken kunnen de zon **niet** uit wisschen ; **zij** blijft steeds aan den hemel, schoon ook hare heldere stralen vaak opgekeerd worden. **Alzoo** met de gezegende Zon der gerechtigheid: ons ongeloof, onze onwetendheid, onze gemoedsdonkerheid, onze schuld der consciëntie, onze menigerlei verzoeken — deze alle wisschen de Zon der Gerechtigheid niet van den hemel der genade. Schoon dikke wolken zich tusschen Haar en ons stellen, en het ons is alsof Zij voor ons ware uitgewischt, althans alsof wij **Harer** gedachten derven, nochtans waar genade begon door genade, daar zal zij ook voleindigen: „**Vertrouwende** ditzelve, dat Hij, Die in u een goed werk begonnen heeft, dat voleindigen zal tot op den dag van Jezus Christus,” (Fil. 1 : 6.) Ware dit **zoo** niet, **er** kon **geene** verlevendiging van geloof, hoop of

liefde zijn, Doch waar de Heere door genade, oneindige genade Zijne gezegende **genaden** van geloof, hoop en liefde heeft ingeplant, daar bewatert Hij ze van tijd tot tijd met de dauw der genade; gelijk Hij zegt : „**Te dien dage** zal er een wijngaard van **rooden** wijn zijn; zingt van **denzelve**n bij **beurt**e. Ik, de **Heere** behoeft dien, alle oogenblik zal Ik hem bevochtigen; opdat de vijand hem niet bezoeke, zal Ik hem bewaren dag en nacht.” (Jee. 27 : 2, 3.)

De Gezegende **Geest** nu is de **geheele** Auteur der gemeenschap met **den** Heere. Alleen onder Zijne verborgene **werkingen** en **meest** Goddelijke invloeden worden wij gebracht **aan** den genadetroon van **Jesus**; daardoor zijn onze **oogen** gezalfd met **Hemelsche** oogenzalf, om Zijne schoonheid en heerlijkheid te zien; daardoor is het hijgen van onze harten naar Hem, gelijk een hert schreeuwt naar de waterbeken; of ook dat wij **eeni**germate **vereeninging** en gemeenschap erlangen met Zijne genadige Majesteit.

Maar deze gezegende Geest werkt door middelen. En welke zijn die middelen,

Een middel dat Hij gebruikt om daar te stellen en levendig te houden dit blijven in Christus, is geloof. Door het geloof erlangen wij bij den aanvang eene levende **vereeninging** met Christus; en door het geloof hebben wij **voorts** **gemeenschap** met Hem. En hoe **sterker** het **geloof** is des te meer gemeenschap is er met Zijne gezegende” Majesteit. Waar nu **de Heilige** Geest, naar Zijn welbehagen het geloof verwekt in het harte, daar bewatert **Hij** Zijne eigene **genade** in de ziel, trekt ze **uit** in levende oefeningen en handelingen, en bepaalt **zoo** dat geloof op en doet zijn middenpunt vinden in Jesus. Waar het geloof **zoo** gezegend werkt en uithaald is, daar verlevendigt zich de **vereeninging** en de **gemeenschap** wordt zegenrijk ondervonden.

Daarbij maakt de Heilige Geest gebruik van het **Woord des Zevens**. Bij den aanvang wordt de ziel gereinigd door het Woord. „**Gijlieden zijt** nu rein- om het woord) dat Ik tot u gesproken heb.” (Joh, 15 : 3.) Door het Woord is de ziel wedergeboren ten eeuwigen **leven**. Ook door de toepassing **des Woords** **aan** het harte wordt van tijd tot tijd de gemeenschap met den Heere Jesus Christus levendig gehouden. En ia het **zoo** niet in de levende bevinding ? **Eenige** Schriftuurplaats valt in de ziel, **eene** belofte komt met verwarmende kracht in het hart, en zie zij baant zich **zelve**n den weg. **Zij** overmeestert het hart, zij verbreekt de gewaarwordingen, **verteedert** de ziel en haalt het levend geloof **Uit** om te gaan tot en zich alleen te vereenigen in en met den **gansch** **Begeerlijken**.” Bij vele tijden en gelegenheden is het Woord van God **ons als** eene doode letter; wij zien noch gevoelen er **eenige** zoetheid ia. Maar op andere tijden

is ons **het woord van God, door** genade, *zoet en dierbaar*; als wanneer wij met den Profeet **van** den ouden dag zeggen : „**Als** Uwe woorden gevonden zijn, **zoo** heb ik ze opgegeten, en Uw Woord is mij geweest tot vreugde en tot blijdschap mijns harten.” (Jes. 15 : 16.) **Zoo was** het met David ; waarom hij **zeide** : „**Zij** zijn begeerlijker dan goud ; **en zoeter** dan honig en honigzeem.” (Ps. 19 : II.) Wanneer dit gevoeld wordt, dan is het zeker gevolg, dat de ziel gebracht wordt in gemeenschap met den Heere Jezus, die het waarachtige Woord **Gods** is, en van het geschreven Woord gebruik maakt om ons tot zich te trekken.

Het behaagt den gezegenden Geest ook gebruik te maken van het *‘gebed*; opwekkende den Geest der genade en der gebeden, voor ons en „**in** ons biddende met onuitsprekelijke zuchtingen ;” ons aansporende en bekwaam makende ons harte uit te storten aan Zijnen genadetroon, en ons kracht en inwendige sterkte gevende, waardoor wij pleiten met God, en met Hem worstelen gelijk Jacob deed, zeggende: „**Ik** zal **U** niet laten gaan, **tenzij** *Gij mij* zegent.” **Als** het den Heiligen Geest behaagt dit inwendig hijgen en verlangen op te wekken, dan versterkt Hij het geloof **des** harten, en er is een uitkomen van liefde tot den Heere, waardoor Hij omhelsd wordt in de armen der **teederste** liefde.

Ook stort de gezegende Geest somtijds *liefde* uit, en deze vooral is **een** liefelijk zegel van vereeniging en gemeenschap.

Eindelijk, om geen meer andere te melden, maakt de Geest ook wel eens gebruik van den *omgang en het verkeer* met des **Heeren** volk. „**Alsdan** spreken, die den Heere **vreezen**, een ieder tot zijnen **naaste**.” (Mal. 3 : 16.) En gelijk de discipelen ondervonden op hunne reis naar Emmaus: „**Was** ons hart niet brandende in ons, als Hij tot ons sprak op den weg en als Hij ons de Schriften opende?” (Luc. 24 : 32.)

Deze zijn enkele* van de onderscheiden; middelen, waardoor de **Heilige** Geest onderhoudt en steeds verlevendigt **eene** gemeenschap met den Heere Jezus Christus.

„**Blijft** in Mij,” — De Heere gebruikt deze woorden niet, alsof er eenige kracht in het schepsel is om in Hem te blijven, Maar **het** behaagde Hem zich **alzo** uit te drukken, opdat ze aan Zijn volk zouden gezegd worden door derzelve toepassing **aan het harte, waarom** Hij er bijvoegt: „*En Ik in u.*” Het eene is de sleutel tot het andere. Als wij in Christus blijven, blijft Christus in ons. Omdat Christus in ons blijft, kunnen wij in Hem blijven. Maar blijft Christus in ons? — Door Zijnen Geest. Door Zijnen Geest maakt Hij de lichamen van Zijn volk tot Zijnen **tempel**; door Zijnen Geest komt Hij tot hen en maakt woning bij hen. Schoon het middellijk geschiedt door het geloof,

gelijk wij lezen: „**dat** Christus in uwe harten moge wonen **door** het geloof;” nochtans is het door de gemeenschap Zijne **Geestes** aan de ziel, en het bezoeken Zijner genadige tegenwoordigheid. Aldus beveelt, bemoedigt en trekt Hij ons door Zijne invloeden om in Hem te blijven, door Zijn blijven in ons.

Dit inblijven van een kind van God in Jezus kan uit zekere gewisse vruchtgevolgen gekend worden. Indien Hij in u blijft, dan maakt Hij uwe *consciëntie teeder* en houdt ze als zoodanig. Juist opdat Hij in u en gij in Hem zoudt blijven, daarom maakt en houdt de Heere Jezus Christus uwe consciëntie **teeder**. En dit bewaart u van die zonden, welke scheiding maken **tus-schen** u en Hem.

Gij kunt dus weten, dat Hij in u blijft door de verborgene onderwijzingen en beteugeling welke **Hij** geeft, wanneer verzoeken zich aan u voordoen, en gij bijna weggevoerd **zijt** geworden ; gelijk een der ouden spreekt : „**Mijne** voeten waren bijna uitgegleden, mijne treden waren bijkans uitgeschoten.” (Ps. 73 : 3.) Het behaagt Hem **eene** inwendige bestiering en waarschuwing te geven; zoodat gij uitroept: „Hoe zou ik zulk een groot kwaad doen, en zondigen tegen God?” (Gen. 39 : 9.) En indien gij van den weg afdwaalt en u afkeert van den Heere tot de afgoden gelijk maar al te vaak tot onze schaamte en droefheid geschiedt, dan bewijst Hij **steeds** in u te blijven door **u** niet over te geven aan een verworpen gemoed, niet toe **te staan** dat uw hart zich tegen Hem verharde; maar door Zijne bestraffingen, terechtwijzingen en verborgene **tuchtigen** in uwe consciëntie, — zelfs door de **geeselen** en roeden waarmede Hij u bezoekt, gelijk een vader zijn kind, en Zijne verborgene be-raadslagingen voor de rechtbank uwer consciëntie, — door alle deze dingen maakt Hij het openbaar, dat Hij steeds in u blijft.

Deze twee dingen nu zijn de groote levenszaken, in welke alle Christenen moeten zoeken bevestigd te zijn; vooreerst is hij een geloovige in Christus? heeft de gezegende Geest Christus **aan** de ziel bekend gemaakt? Heeft hij Jezus omhelsd in de armen des levenden geloofs? — het tweede punt, van hetwelk **hij** in zijne ziel zou moeten verzekerd zijn is : of hij in Christus **blijft**? Dit zou hij kunnen weten door het hebben der getuigenis, dat Christus in Hem blijft, **en** uit de zichtbare vruchten, die vloeien uit dit inwendig blijven in hem. Indien Christus in Hem blijft, **zoo** zal zijn hart niet zijn gelijk de koude mĳlsteen. Hij kan **zich** niet met genoegen in de zonde baden ; hij kan de wereld niet liefhebben, noch het zin- en zienlijke liefkozen ; hij kan niet gelukkig zijn in het beminnen der afgoden, of in het doen van die dingen, welke geestledige belijders doen zonder eenig verwijt of smarte, Jezus in de ziel is een gast, die zich zelve bekend maakt; ja, daar blijvende is Hij er Koning. Hij

is heerscher in **Zion**, en wanneer Hij in het hart komt, dan komt Hij daar als Koning. Zijnde derhalve deszelve rechtmatige **Souverein**, beheerscht Hij de vermogens der ziel en onderwerpt ze **tot** gehoorzaamheid aan Zijnen sceppter; want „**Uw** volk zal zeer gewillig zijn op den dag Uwer heirkracht.” (Ps. 110 : 3.) „Heere, onze God ! andere **heeren**, behalve Gij, hebben over ons geheerscht ; doch door u alleen gedenken wij **Uvvs naams.**” (Jes. 26 : 13.)

0, onderzoekt **uwe** harten ; en God bekwame ons door Zijne genade, om dit in oprechtheid te doen, en te zien of wij **eene** getuigenis hebben dat wij in Christus blijven, door te bekennen en te gevoelen, dat Christus in ons blijft. En zijt er **van verzekerd**, dat **zoo** Christus in **ons** blijft zullen er zekere kenmerken en vruchten uit voortvloeien ; er zullen, beide uit- en inwendig, bewijzen zijn, dat **wij** van een anderen geest zijn dan zij, die **dood zijn in de zonde** of dood in in **eene** belijdenis. Er **zal** nederigheid, oprechtheid, Goddelijke **eenvoudigheid** en kinderlijke **vreeze** zijn ; doodheid tot de wereld afscheiding van **het** booze, lage gedachten van ons **zelven**, verbrokenheid des harten, verslagenheid des **geestes** en teederheid der consciëntie ; een vlieden **van** alle dingen hier beneden om een zoet verblijf te erlangen aan den **boezem** van den **verrezen** Heer. Vinden wij deze- dingen in onze zielen? **Zoo** niet, dan mogen wij ons **zelven** geloovigen, of Christenen, of kinderen **Gods** noemen, maar wij hebben weinig bewijs, dat wij dien naam waardig zijn.

11. Doch gaan wij voort — want de tijd roept ons — om **de vruchten** van ons blijven in Christus te overwegen. „**Gelijkerwijs** de rank **geene vrucht** kan dragen van zich **zelven**, **zoo** zij **niet** in den **wijnstok** blijft, **alzo ook** gij niet, **zoo** gij **niet** in Mij blijft,” Hebt gij wel eens gelet hoe de hovenier des winters den wijnstok besnoeit? Welk een hoop takken ligt er **aan** den voet des booms, nadat het scherpe snoeimes zijn werk gedaan heeft, Zullen zij ooit weder vrucht dragen? Is dit niet hunne verwoesting weggeworpen te worden **op** den mesthoop? En schoon ik weet, dat enkel belijders van den Godsdienst nooif die levende **vereeniging** hadden met Christus, welke de ranken met den wijnstok genieten, waarvan het snoeimes ze afscheidde ; nochtans zegt de **Heere** : „Alle rank, die in Mij **geene** vrucht draagt, die neemt Hij weg.” (Joh. 15 : 2.) Er was **geene** levende vereeniging, ik **weet** het; het was slechts **schijn**, uitwendig. Deze, die de landman wegneemt, dragen **geene** vrucht; zij worden tezamen vergaderd, en derzelve „**einde is** tot verbranding.” (Hebr. 6 : 8.) Maar aan de andere zijde, waar de rank aan den wijnstok verbonden blijft draagt zij vrucht, en het oogmerk van **den** hovenier is om haar meer vrucht te doen dragen, en daartoe gebruikt bij het snoeimes,

Maar welke is de oorzaak van alle vruchtbaarheid van de rank? Is zij dat zelve? — Neen niet in zich **zelven**, dit weten **wij** wel beter, Eet sap, dat uit den stam in de ranken vloeit, **maakt** de rank vruchtbaar. **Zoo** is het in de natuur; en de Heere heeft verklaard, dat het **zoo** is met de ranken van den eenigen waren wijnstok. „**Gelijkerwijs** de rank **geene** vrucht kan dragen van zich **zelven**; **zoo** zij niet in den wijnstok blijft; **alzo** ook gijlieden niet, **zoo** gij in Mij niet blijft,” De eenige weg om tot **Gods** eer en heerlijkheid vruchten te dragen, is door in den wijnstok te blijven.

Daarenboven is **Gods** **hooge** oogmerk in Zijne handelingen met de geloovigen, om ze vruchtbaar te maken, „**Hierin** is Mijn Vader **verheerlijkt**. dat gij veel vrucht draagt; en gij zult Mijne discipelen zijn.” (vs. 8.) Waartoe toch zijn alle **Gods** kastijdingen, bestraffingen, onderwijzingen en scherpe beproevingen? Is het niet opdat wij zouden **leeren** vruchten **voort** te brengen tot **Gods** eer en heerlijkheid? Maar alleen voor **zoover** wij in Christus blijven kunnen wij vrucht voortbrengen. God **doe** ons zien, dat **wij** toch eenige **vrucht** dragen.

Merkt daarom op deze twee dingen: Indien gij niet in Christus blijft, **zoo** draagt gij **geene** vrucht; blijft gij in Christus dan zult **gij** vrucht voortbrengen. Maar hoedanig vrucht brengt de rank voort door het blijven in den Wijnstok Christus? Is het geheel **uitwendige** vrucht? — Nu ook deze is goed, want: „**aan** hunne vruchten zult gij ze kennen!” Maar er wordt door den Geest **inwendige** vrucht-gewrocht in den hof der consciëntie, **zoowel** als er een uitwendige vrucht in leven en gedrag openbaar wordt. Als:

1. Eene vrucht van **ootmoedigheid**. Is zij niet **eene** kostbare vrucht? — „**Zijt** met de ootmoedigheid bekleed.” (1 Petr, 5 : 5.) Maar wij de vrucht des oogmoeds, wezenlijke ootmoed, wordt niet gevonden, tenzij bij ons eene levende vsreeniging en gemeenschap bestaat met den Man van smarten. Maar weten wij ook iets van deze vereeniging en gemeenschap met Hem, het bloedende Lam **Gods**, dan zal ook van Zijnen ootmoed iets onzer zielen medegedeeld worden. „**Dat** gevoelen zij in u, hetwelk ook in Christus Jezus was,” (Pil. 2 : 5.) Wanneer wij gebracht worden op Christus te zien, in Christus te gelooven en onze hartsgenegenheden zijn uitgehaald en getrokken tot Christus, **zoo** zal er ook ootmoed in de ziel vloeien, gelijk het sap uit den wortel en de stam in de ranken vloeit.

2. Er zal ook **oprechtheid** en **Goddelijke eenvoudigheid** zijn. Wat is mijn hart van **nature** anders, dan „**arglistig** meer dan eenig ding, ja **doodelijk**?” (Jes. 17 : 9.) **Zou** er dus **eenige** oprechtheid in zulk een hart zijn van natuur? — Neen, **geene** **geestelijke** oprechtheid; er mag natuurlijke oprechtheid zijn,

maar dat is **geene** vrucht des **Geestes**. Oprecht te zijn voor God ; oprecht en eerlijk in alles wat wij doen, denken of spreken in Zijnen naam; enkel het oog te hebben op Zijne heerlijkheid ; eenvoudig te zijn gelijk een **kindeken** voor Zijne genadige Majesteit, — waar zal ik gaan? waar zal ik deze dierbare genade des **Geestes** vinden? O, hoe **vaak** zie ik, ja steeds meer en meer bemerk ik, hoe de menschen geleid worden door booze beweegredenen ! O, hoevelen, die de Godzaligheid belijden, **zoo** wel **leeraars** als leden, welke kennelijk geleid worden door hoogmoed, eerezucht, zelfbedoeling of hebzucht ! Hoe weinig zie ik — ik mag, helaas! wel zeggen : *gevoel* ik in **mijzelven**, dat eenvoudig oog op **Gods** heerlijkheid, hetwelk zulk een dierbare vrucht des **Geestes** is in de ziel.

3. *Goddelijke vrees, eerbied voor den grooten naam van Jehova*; eene consciëntie **teeder** gemaakt en bewaard door **Hem**, een zien en beseffen van het kwaad en vlieden van hetzelfde; — is deze niet eene andere dierbare vrucht, die in het hart wordt voortgebracht door het blijven in Christus?

4. *Geloof in Zijnen gezegenden naam, liefde tot Zijne genadige Majesteit, hoop in Zijn bloed en gerechtigheid; geduld* onder beproevingen, verdrukkingen, verzoeking en al de moeilijkheden, waarmede wij in dit tranendal te kampen hebben; *bewaring* tot den einde, te midden van duizenderlei inwendige strijd en menigte uitwendige vijanden, — zijn ook deze alle **geene** inwendige vruchten des **Geestes**, voortgebracht door het blijven in Christus door het levend geloof?

5. *Gebed, waakzaamheid, zelfverloochening*, verbrokenheid des harten, verslagenheid des **geestes**, droefheid over de zonde ; treuren over onze zwakheid en afdwalend harte; hijgen en verlangen naar Zijne kennelijke tegenwoordigheid ; kruisiging **van** het eigen ik in al zijne verscheidene gedaanten en vormen, — zijn ook deze **geene** inwendige vruchten en **genaden**, die vloeien uit het blijven in Christus?

Waar deze inwendige vruchten gevonden worden blijven de uitwendige niet achter ; eerst inwendige dan uitwendige vruchten; — inwendige vruchten voor God, uitwendige vruchten voor de menschen. **Zoo** wij in Christus blijven, **zoo** wij gemeenschap en vereeniging met Hem hebben; als wij tot Hem en voor Hem leven, en Hij in ons blijft — wij kunnen deze uitnemende zegeningen niet hebben en tevens gelijk vele belijders, begraven zijn in **vleeschelijkheid** en hebzucht, Er zullen, er moeten **merkteekenen**, zichtbare bewijzen zijn, waardoor wij van hen onderscheiden zijn en moeten zijn.

Maar alle deze vruchten, hetzij in- of uitwendige, vloeien uit **eene bron, n.l. uit vereeniging** en gemeenschap met het nederige **Lam Gods**. Vergeet dit nooit, Het is niet mijn doen van **dit**

of **dat** — ik kan duizend zulke dingen doen, die nochtans alle booze beweegredenen hebben, omdat **zij** uit zelfzuchtige oorzaken ontstaan. Maar behaagt het den Heere mij als een arme, verlorene, ellendige, als een schuldige, nooddruftige zondaar tot Zijne genadetroon te leiden, en daar aan mijn hart te ontdekken de liefde en het bloed des Lams, mij te geven **vereeniging** met Jezus, om gemeenschap met Hem te erlangen, — o, elke genade en vrucht des **Geestes** zal in mij gevonden worden, evengelijk de stam kracht ontdekt in de sterkte van de rank, en deze hare kracht erlangt door het blijven in den stam.

Somtnigen uwer mogen misschien beproefd worden van **weg** hun weinig vrucht dragen, Gij blikte in uw eigen hart en ziet daar weinig vrucht, gij ziet op uw leven, en vindt ook daar weinig vordering. Maar gij verstaat het misschien moeielijk — en **wij** kunnen het **zoo** licht misvatten, — in welken weg de vrucht wordt voortgebracht, **Gij** leest, gij bidt, gij strijdt, gij doet uw best: en nochtans feilt gij altijd, en zult feilen tot den einde toe. Eu dat is waarlijk gezegend, want al dit feilen is een middel om uwe eigengerechtigheid te vlieden, in al hare gedaanten en vormen, om aan te kleven den Zone **Gods** — om geen geloof, **geene** hoop, **geene** ootmoedigheid, **geene** lijdzaamheid in u **zelven** te bezitten ; maar dat de Heere in ons moet werken het willen en het volbrengen naar **Zijn** welbehagen, en zelf die dingen in ons voortbreng&, welke **welbehagelijk zijn** voor Hem. En dit is de **eenige** weg om **Goddelijke** vruchten te dragen. De Apostel verklaart' uitdrukkelijk, dat wij bevrijd zijn of gescheiden van onzen eersten man, de Wet, en een anderen gehuwd zijn, namelijk Hem, die uit de **dooden** is opgestaan, opdat wij **Gode** vruchten dragen zouden. En er is geen anderen weg waarin wij vruchten kunnen voortbrengen tot onze vertroosting en **Gods** heerlijkheid, dan in dezen weg.

AMEN.

DE GEHEELE WAPENRUSTING GODS.

LEERREDE OVER EFEZ. 6 : 13 : „**DAAROM** NEEMT AAN DE **GEHEELE** WAPENRUSTING **Gods**, OPDAT GIJ KUNT WEDERSTAAN IN **DEN BOOZEN DAG**, EN ALLES VERRICHT HEBBENDE, STAANDE BLIJVEN,“

Welk **eene** levende schilderij stelt de Apostel in het voorgaande vers voor van de vijanden, met welke de Christen te strijden heeft den goeden strijd des **geloofs!** „Wij hebben den strijd niet tegen vleesch en bloed,“ zegt hij, dat is niet *alleen* tegen vleesch en bloed ; want bij het inzien van Rom. 7 vinden wij zulk eene beschrijving door hem gegeven van den strijd tusschen vleesch en geest, dat wij ons niet kunnen voorstellen, dat Paulus **zoo** weinig den toestand des **eenen** tegen den anderen kon achten, om het den naam van *strijd* niet waard te achten. Trouwens, is er niet eene dagelijksche worsteling tegen eene aanlokkende wereld uitwendig? Overvalt ons nooit eenige verzoeking? Zoekt de begeerlijkheid des vleeches nooit hare heerschappij? Of is de zonde in ons geheel dood, zonder leven, strijd of beweging? Elke Christen moet gevoelen, dat „**het** vleesch begeert tegen den geest en de geest tegen het **vleesch**, en deze twee tegen elkander staan,“ (Gal. 5 : 17.) En indien de een den anderen tegenstaat, wat moet hunne **onvereenigbaar**heid anders uitwerken dan een strijd? Die dagelijksche, onophoudelijke strijd, vordert dus al onze krachten, Waren er **geene** andere vijanden dan die wij ontmoeten in de vijandige wereld buiten ons, of onze verdorvene natuur in ons, dan reeds zouden wij bezwijken en vallen, tenzij wij meer dan overwinnaars gemaakt werden door **Hem**, die ons liefgehad heeft. Doch de Apostel ziet, als het ware, dien strijd tusschen vleesch en geest in den nieuwen mensch der genade eene wijle voorbij, om onze gedachten te vestigen op een meer harden, moeilijker, nog aanklevender strijd, welke is, niet tegen vleesch en bloed, maar „tegen de overheden, tegen de machten, tegen de **geweldhebbers** der wereld, der duisternis dezer eeuw, tegen de geestelijke boosheden in de lucht,“ Op twee zaken moeten wij in deze woorden letten : vooreerst, het *getal* en de *natuur* onzer vijanden ; ten **tweeden**, de *stelling* die zij hebben ingenomen. Door „**overheden**, machten, geweldhebbers der wereld, der duisternis dezer eeuw, en de geestelijke boosheden” verstaan wij booze geesten ; en wel in de lucht boven ons, gelijk de satan

elders genoemd wordt: „de overste van de macht der lucht.” (Efez. 2 : 2.) Het is dan alsof de Apostel de ruime en hooge atmosfeer die ons omringt, zelfs de lucht, die wij inademen, ons voorstelt als bewoond, ja als onveilig gemaakt door **eene** gewapende macht van helsche geesten; alsof **eene tallooze** menigte van **duivelen** in de lucht ons elk oogenblik opwachten, nu eens wreedaardig op ons aanrukkende met openbaar geweld, en dan weder onzen voet zoekende te verstrikken in hunne vervloekte netten ; maar hetzij gewelddadig of listig, immer spannen zij samen tot ons eeuwig verderf, Kunt **gij** dit niet gelooven noch bevestigen, bemerk dan zijne beschrijving van hen. Let op zijne woorden, en vergeet niet dat het ingegeven woorden zijn, die als zoodanig met eenvoudig geloof moeten aangenomen worden. **Hij** noemt ze „**overheden**, machten, **geweldhebbers** der wereld, der duisternis dezer eeuw, geestelijke **boosheden**,” of **booze** geesten in de lucht, Laat ons, met Gods hulp, in de meening dezer woorden zoeken in te dringen, Wij mogen gelooven dat er **eene** zoogenaamd **Hemelsche** hierarchie bestaat; anders gezegd, dat de zalige Engelen allen niet van **denzelfden** staat of rang zijn, Althans schijnt de Heilige Schrift dit te **leeren**. Wij lezen b.v. in dezen brief (1 : 21), dat onze **Heere** Jezus verhoogd is „**verre** boven **alle** overheid, en macht, en kracht, en **heerschappij**, en **allen** naam, die genaamd wordt, niet alleen in deze wereld, maar ook in de toekomstige.” En verder : „**Opdat** nu, door de gemeente, bekend gemaakt worde aan de overheden en de machten in den Hemel de veelvuldige wijsheid **Gods**.” (Ef. 3 : 10.) Deze uitdrukkingen: overheden, machten, krachten en heerschappijen, schijnen ons aan te wijzen, dat er verschillende rangen in der Engelen leger-scharen zijn. Gabriël spreekt van zich **zelve**, als staande voor God (Luk, 1 : 19), hetwelk schijnt te **beteekenen** een onderscheiden voorrecht; en Michaël wordt **bij Daniël** een „der eerste Vorsten” genoemd, en bij Judas: „**de** Archangel.” Het is wel **geene** besliste geloofszaak ; maar toch mogen wij onderstellen, dat de Engelen Gabriël en Michaël een andere rang bekleeden dan anderen, die „**gedienstige** geesten zijn, tot dienst uitgezonden van hen, die de zaligheid beërven.” Ik zou dit punt evenwel niet hebben aangeroerd, ware het niet tot eenige opheldering van onzen tekst. Trouwens schijnt te blijken, dat de **satan**, die eens een reine en heilige engel **was**, deze **hemelsche** heerschappij heeft verwisseld met een helsche hierarchie, waarvan hij het hoofd is; want wij lezen, dat „**Michaël** en zijne engelen **krijgden** met den satan en zijne engelen.” (Openb. 12 : 7-9.) Wij gelooven dus, dat gelijk onder de zalige Engelen **zoo** zijn er rangen en orden onder de helsche geesten ; en gelijk deze al hunne vorige Engelenmacht bezitten, schoon nu in **hel-**

sche kwaadaardigheid en boosheid ontaard, **zoo** oefenen zij dezen invloed uit over dezen wereld, en noemt de Apostel hen „**overheden** en machten, geweldhebbers der wereld, de duïsternis dezer eeuw, en geestelijke boosheden,” of **booze** geesten in de lucht. Maar gij zegt: Wie ziet ze? wie gevoelt ze? Wat bewijs is er, dat wij omringd zijn door deze helsche geesten, die allen onzen ondergang zoeken? Gij zegt het, en zoekt uw punt te bewijzen; maar wat bewijs hebben wij er voor dat die helsche geesten ons omringen, of dat wij een strijd. op leven en dood tegen hen hebben te strijden? — Ach, de tijd kan spoedig daar zijn, dat deze ongeloovige **twijfelingen** voor u opgelost worden **op** zulk **eene** wijze, dat het u eene nooit gekende dag der benauwdheid baren zal; of misschien leert **gij** hare waarheid door het gevangen worden in een strik door hen gespannen, waardoor gij schier al uwe beenderen breekt, Maar zijn ze minder wezenlijk omdat ze onzichtbaar zijn? Omdat gij thans hunne kracht niet gevoelt, is daarom hunne kracht minder sterk? — Neen, juist het tegendeel: omdat zij onzichtbaar zijn, zijn ze, ‘schoon minder gevreesd, te meer drukkende; omdat zij **u** gekneld houden in ijzeren boeien schoon ze **u** zijden boeien schijnen, daarom schijnen zij **zoo** weinig kracht over u uit te oefenen. Trouwens, niet **zoo** zeer het openbaar geweld als wel de verborgene krijgslisten des satans hebben wij te **vreezen**, de verborgene strikken, die hij onzen voet spreidt, de listige **invloeden** die hij uitoefent op ons vleeschelijk bedenken, de helsche inwerpaelen, de ongeloovige gedachten, de zinnelijke verbeeldingen, de rebeleerende murmureeringen en loerende vijandschap, welke alle hij met zijnen helschen adem bezielt, Jakobus spreekt van de tong als van een helsch vuur, (3 : 6). Dit doet des satans handelingen kenmerken, Wanneer de tong ijdelheid spreekt **of** groote dingen roemt; wanneer zij het geheele lichaam bezoedelt en vol is van doodelijk **fenijn**, — wie ziet, dat de satan haar in vuur zet? En als dit **zoo** is met de zonde der tong, waarom zou het **zoo** niet zijn met elke andere zonde? Hoewel het ons niet **zichtbaar** is, dat deze helsche geesten als **zoo** vele onreine vogelen in de lucht ons omringen; als wij hunne stem nief **hooren** noch hunne gedaante zien, nochtans is dit **eene** reden te meer om hen te **vreezen**, omdat hoe minder zij worden gezien des te meer kracht zij uitoefenen. Daarom vermaant ons de Apostel „**de** geheele wapenrusting **Gods** aan te doen, opdat wij kunnen staan tegen de **listige omleidingen** des duivels,” Gij ziet, dat wij veel meer zijne verborgene listen dan zijn openbaar geweld hebben te **vreezen**. **En** deze zijn **zoo** groot, dat alle **mensch**en zonder uitzondering een prooi zijner listen zouden worden, tenzij zij deel erlangen aan de drie **volgende** zaken.

Het eerste is, dat het geestelijk en eeuwig leven van al **Gods** heiligen *verzekerd is in den Persoon van Zijnen lieven Zoon*. Zijne eigen woorden luiden: „**Mijne** schapen zullen niet verloren **gaan** in der eeuwigheid, en niemand zal dezelve uit Mijne hand rukken.” Ja, **zoo mogelijk**, geeft Hij nog krachtiger reden op: „**Mijn** Vader, die ze Mij gegeven heeft, is meerder dan allen; **en** niemand zal ze rukken uit de hand **Mijns** Vaders,” (Joh. 10 : 28, 29.) Al de schapen van Christus **zijn** daarom gebonden in het bundelken der levenden bij Jehova het Lam; **zij zijn** allen verzekerd in den eed en belofte **Gods** gegeven **aan den** Zoon Zijner liefde in het eeuwig verbond, in alles welgeordend en verzekerd, toen Hij verklaarde, dat Zijn zaad **zoude** zijn tot in eeuwigheid en Zijn troon als de Hemelen. (Ps. 89 : 29.) De satan moge derhalve vechten en razen, bijten en brullen, aanvallen en plagen, steken en wonden, slingeren en kwellen, aangrijpen en verstrikken het volk van God; maar hij kan nooit de minste der leden van Christus verborgen lichaam uit Zijne hand rukken. Want ook de Heere drukt Zijnen wil uit aan Zijnen Hemelschen Vader, zeggende : „**Vader!** Ik wil, dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt; opdat zij Mijne heerlijkheid mogen aanschouwen, die Gij Mij gegeven hebt.” (Joh. 17 : 24.)

Een tweede reden, waarom de satan niet eindelijk zal zegevieren over de geringste van Jezus Christus leden is, dat onze Heere hem *berooft heeft* van zijne heerschappij over hen. Immers lezen wij, dat „Hij het vleesch en bloed der kinderen aannam, opdat Hij door Zijnen dood zou te niet doen dengenen, die het geweld des doods had, dat is de duivel;” (Hebr. 2 : 14) en wederom „De overheden en machten uitgetogen hebbende, heeft Hij die in het openbaar ten toon gesteld, en heeft door hetzelfde — dat is Zijn kruis — over hen getriomfeerd.” (Coll. 2 : 15.) En toen hij dus ten Hemel opvoer, heeft Hij de **gevangenis** gevangen genomen, en deze **helsche** geesten als overwonnen vijanden aan Zijnen zegewagen gekluisterd, hen **be-roovende** van al hunne macht om Zijn volk te verderven. (Ef. 4 : 8.)

Een derde reden, waarom **Gods** volk in dezen strijd niet te overwinnen is, noemen wij: *de wapenrusting, die God voor hen bereid heeft*, -met welke **toegerust** zij de listige omleidingen des duivels kunnen wederstaan.

Dit leidt ons tot onzen tekst, waarin wij zullen trachten na **te gaan**:

- I. *Wat deze wapenrusting is, en wat het zegt, die aan te nemen,*
- II. *Hoe wij daarmee kunnen wederstaan in den boozen dag.*

111. De **vermaning**, dat wanneer wij alles gedaan hebben, dan, in de ure van het grootste gevaar, steeds **staande** te **blijven**.

I. In de beschrijving van de geheele wapenrusting Gods, zal het behoefte voor ons **zijn** met Gods hulp en zegen de onderscheidene gedeelten daarvan te **beschouwen**, zooals de Heilige Geest ons die door Paulus beschreef.

Ik" begin dus met den **gordel**. — „Staat dan, **de lendenen omgord hebbende met de waarheid**." Natuurlijk weet gij, dat de Oostersche volken niet gekleed waren zooals **wij**; dat zij **geene** dichte, nauwsluitende kleederen droegen, voegzaam voor de nijvere, handelende inwoners van de Noordelijke gewesten en Europeesche volken, maar losse ruime mantels, die, hoe ongeschikt ook voor ons, zeer gepast waren voor hunne luchtstreek en gewoonten. Maar dewijl zij zich somtijds moesten bezig houden met den landbouw, krijg, jacht of dergelijke, **zoo** waren ze verplicht hunne kleederen nauw aan hunne lendenen te **gorden**, opdat ze hun niet lastig waren, In hunne huizen **nedergezeten** vielen die ruime kleederen gemakkelijk van hunne schouders. Maar het ging niet, om er **zoo** mede te werken in het veld of krijg te voeren. Daarom hadden de Joden en andere Oostersche volken altijd een **breeden** en sterken gordel bij de hand, met welken zij hunne kleederen opschorten en vastbonden en nochtans de armen vrijhielden tot het hanteeren van houweel, spade of zwaard. Dat verklaart ons die vele uitspraken der Schrift van het „**opschorten** der lenden," dat is, de eerste stap tot dadelijk handelen. En als de Apostel vermaant, om „de lenden **omgord** te hebben met de waarheid," dat is het eerste denkbeeld om te „**staan**," niet stil neder te zitten, niet zorgeloos te zijn, ons te bereiden tot den aanstaanden strijd. Dat is het eerste gedeelte van de wapenrusting, zonder **welker** goede toestelling de overige stukken niet behoorlijk kunnen gesteld worden, of in hare rechte plaats toegerust, Van dezen gordel of koppel wordt gesproken als „**gordel der waarheid**." Door het woord **waarheid** versta ik hier twee dingen: 1e. **Oprecht-heid**, want **dat is** de grondslag van elke **Christelijke** belijdenis, **dat is** het eerste stuk der wapenrusting om ons wel toe te rusten, om onze lenden **op** te schorten voor den toekomenden strijd. Gelijk **Elia** zijne lenden opgorde toen hij tot Achab ging; en Gehaza gaande met den staf des profeten; en de Heere zelf Zijne discipelen beval: „Laat uwe lenden **omgord** zijn en de kaarsen brandende;” **alzo** moeten wij onze lenden **opgorden** tot het strijden **van den** goeden strijd, om met lijdzaamheid **te loopen** de loopbaan, die ons voorgesteld is, om elk oogenblik bereid te zijn voor de komst des **Heeren**, die zal zijn als een

dief in den nacht. Maar zonder den gordel der oprechtheid, eerlijkheid en waarheid, wat is onze belijdenis? Deze gordel is volstrekt **eene** eerste vereischte voor den Christen, namelijk: **oprechtheid**. Doch versta mij wel; er is veel oprechtheid die nog geen gordel der waarheid is. Daarom **zoo** weet, dat ik uitsluitend van „**Goddelijke** oprechtheid” spreek. (2 Cor. 1 : 12.) Er is eene oprechtheid ook in de Godsdienst, die op zijn best een verdorven gordel is. Is de roomsgezinde niet oprecht? Ik heb bij hen in hunne dienst oprechtheid gevonden, schoon vol blindheid en bijgeloof. Ziet, deze gordel is **geweven** met **menschen-**vingers in ons aardsch weefgetouw. De gordel der waarheid is van Hemelsch maaksel, en eenigermate gelijk **aan den rok** des **Heeren**, uit één stuk, „zonder-naad, geheellijk **geweven**.” Er is dus **geene** vermenging van half en half **in, geene** verkeerde draden, half zwak en half sterk. Gelijk de sterkte van **eene** keten afhangt van de kracht der zwakste schalm, **alzo** steunt de kracht des gordels op het zwakste gedeelte; hij moet dus geheel, in alle **deelen** onverbreekbaar zijn. En zulk een gordel werd nooit door menschenhanden geformeerd ; maar ook niets dan Goddelijke oprechtheid, van welke iedere draad **Gods** voortbrengsel is, kan zonde en satan wederstaan. Wie was meer oprecht **dan** Saulus, toen hij de gemeente **Gods** vervolgde? Hij „meende waarlijk, dat hij vele tegenpartijdige dingen moest doen tegen den naam van Jezus den Nazarener;” maar dat was niet- genoeg om hem oprecht te maken voor God, wanneer hij bovenmate woedde tegen **Gods** volk, hen vervolgde tot in de buitenlandsche steden. Hij had eene andere oprechtheid nodig, — **eene**, die God geeft, **en** hem medegedeeld-werd voor Damaskus poort. Niemand is waarlijk oprecht, tenzij God het hem maakt: want er is **geene** wezenlijke oprechtheid zonder Goddelijk licht, geen wezenlijke ernst zonder Goddelijk leven. De Godsdienst is ons eene beuzeling zoolang God het ons niet ernstig maakt ; althans **zoo** was het met mij. Ik had mijne tijden omtrent de Godsdienst en meende den een of ander tijd Godsdienstig te worden, en had veel achting voor **haar** en het Godsdienstig volk. Doch de wereld verbrak immer mijne voornemens **en** zweepte ze weg. Het was gelijk een kind aan het zeestrand, dat met zijne houten schoffel een hoopje vochtig zand opwerpt, om den zwellenden vloed te **keeren**. Alleen door **Gods** inplanting van Zijne **vreeze** in mijn hart werd ik oprecht.

Maar „de waarheid,” als gordel van een Christen krijgsman, **zegt** niet- alleen oprechtheid,-maar ook **eene** *bevindelijke kennis van de waarheid, zooals die in Jezus is*. De „**lenden** Ömgord te hebben met de waarheid” wil zeggen, de waarheid met **ge-**loovige hand aan te nemen en rondom ons te stellen om on8

tot handelen **te** versterken, En gelijk ik **zoo** even opmerkte, dat er **geene** verdorvene draden moeten zijn in den gordel der oprechtheid, **zoo** moet er **geene** vermenging van dwaling zijn met den koppel van Evangelische waarheid. De gordel der waarheid moet van enkel waarheid zijn, zonder **vermenging**, dewijl hij anders aldra breekt, Hoe **duidelijk** blijkt dit, helaas! **opzichts** den strijd over het Zoonschap van **Jezus**. Hoe menige gordel van menschen werd hier verbroken. Hoe bedekt **zij** hunne dwalingen houden, bij een eersten aanval breekt de gordel. Neen, om vast en sterk te zijn moet hij geheel rein en volmaakt wezen, gelijk de waarheid **Gods** geopenbaard is in Zijn Woord. Welke dwaling men aankleeft, dat is zijn zwakke punt; en zeker zal hij eenmaal des Profeten verklaring ondervinden: „**lossigheid** voor **eenen** gordel.” (Jes. 3 : 24); **en** door middel dezer dwaling zal het zijn **als** met den gordel des Profeten bij den Eufraat verborgen : „**verdorven** en nergens toe deugende;” (Jer. 13 : 7.) Dit doet mij **zoo** zeer ijveren tegen dwalingen, dewijl ik hare vreeselijke gevolgen zie. Men noeme mij een mensch van bitteren geest, omdat ik er steeds tegen spreek; maar ik doe het, omdat ik den gevaarvollen toestand van dergelijke menschen zie, Overgegeven te zijn om de leugen te **ge**looven is een der **vreeselijkste** oordeelen **Gods**. Neen, mijne vrienden ! strijden wij den goeden strijd des geloofs, dan moeten wij de waarheid bevindelijk en gevoelig vast houden in al hare reinheid en kracht; en dat doende zijn onze lenden **omgord** met den gordel der waarheid. Gelijk met onzen Heere de waarheid en de gerechtigheid de gordel Zijner lenden waren, **alzo** moet het bij ons zijn. Maar mogelijk vraagt gij met Pilatus: „**Wat** is waarheid?” De waarheid is die ingegevene ontdekking van God zelf en van Zijnen zin en wil, door God in de Schrift geopenbaard, en die de gezegende Geest met kracht aan het hart van Zijn volk bekend maakt; gelijk daar is de leer des drieëenigen **Gods**, — de waarheid en het oorspronkelijk Zoonschap en Godheid van onzen Heer, — de Godheid, persoonlijkheid en Goddelijke werkingen des Heiligen **Geestes**; in één woord: alles wat genoemd **wordt**: de leer der genade, — de waarheid, die de **ziel** vrij maakt. Naarmate wij **nu** de waarheid bij **bevin**ding kennen als door **Gods** kracht aan ons hart verzegeld, zijn onze lenden **omgord** met de waarheid; want bedenkt, die gordel moet niet slechts gezien, maar gedragen, niet alleen in **de hand**, maar rondom ons geslagen worden.

En nu het **tweede stuk** der wapenrusting, waarvan de Apostel spreekt, namelijk „**het borstwapen der gerechtigheid**.” Het **borst**wapen was, in oude tijden, voor de uitvinding van het buskruit, een der belangrijkste gedeelten der wapenrusting, die den krijger beschermde, namelijk in zijne **levensdeelen**, zooals het hart, de

longen, de lever, ent., die daaronder bedekt werden, hetwelk gemaakt was van stukken ijzer of staal over elkaar geslagen, of ook wel uit één stevig stuk metaal. **Alzoo** in de genade: het hart, de zetel van alle levensgewaarwordingen, uit welke de bloedatroomen door alle aderen en vezelen gaan ; de longen, waardoor wij den levensadem, de reine adem des **Hemels** inademen en in smeeking en gebeden tot God uitademen ; **en** de lever waardoor wij eene gezonde begeerte erlangen naar het brood des levens, om ten eeuwigen leven verzadigd te worden : — deze innerlijke organen van den nieuwen **mensch** der genade, moeten met een borstwapen bedekt worden. „*Borstwapen der gerechtigheid,*” wat is dat? Onze eigengerechtigheid? Wat bescherming zou daar in zijn? Ik herinner mij gelezen te hebben in Marcartneij's „**Gezantschap** naar China,” dat zij op hunne reis een **chineesch** fort zagen, hetwelk hunnen voortgang zou **keeren**, aangezien eene menigte menschen in schitterende **wapenrusting** op de wallen te wandelen, Na weinige schoten gedaan te hebben werd de vesting genomen, en wat bevond men van de wapenrusting? Het was alles van glinsterend papier gemaakt om door polijsting staal te verbeelden, om **daarmede** onze schepen af te schrikken, Hunne wapenrusting zou nauwelijks den pijl eens kinds beantwoord kunnen hebben, veel minder de wapenen die onze vloot gebruikte. **Evenzoo** zou het borstwapen onzer eigengerechtigheid **zijn**; ongenoegzaam als de papieren wapenrusting der **Chineezers** schoon voor het oog, maar zwak als water tegen de aanvallen onzer machtige vijanden. O, wij hebben een beter borstwapen noodig dan van papier of zelfs van ijzer, gedolven uit de mijn der natuur en gesmeed met menschenhanden. Wii moeten het borstwanen van Jezus gerechtigheid hebben, hetwelke zonder scheur of breuk is. Wij lezen van Achab, dat een man in eenvoudigheid zijne boog spande en hem trof tusschen de gespen zijner wapenrusting. **Er** was dus eene opening in waar de pijl juist trof en zijn bloed deed stroomen, dat hij stierf, Indien dus onze borstplaat van menschelijk maaksel zij, zij zal mede dit gebrek hebben: hier een stuk goedheid, daar wat gerechtigheid, **gelijk** een gestikte deken ; maar welke bedekking geeft dit wanneer de vijand onzer **ziel** zijne doodelijke **stooten** op ons richt? Maar er is een **borstwapen**, dat hij nooit doorsteken kan, de borstplaat van **Christus gerechtigheid**. Gelijk **HART** terecht zegt:

„Rechtvaardigheid door Gods kracht ingeplant
 Moog uwe zielsverheuging zijn in smart,
 Doch laat alleen het toegerekend heil
 Uw borstplaat **zijn** tot dekking van uw hart,”

Doch wij hebben de wapenrusting verder te overwegen, en

verlaten derhalve dit gedeelte met eene plechtige waarschuwing: — Christus gerechtigheid en niet de uwe moet uwen boezem als met een borstwapeu beveiligen in den strijd, zoowel als uwe versiering **zijn** na den strijd.

„**En de voeten geschoeid met bereidheid van het** *Evangelie des vredes.*” De ouden droegen gewoonlijk zoolen van sandelhout met touwen vastgebonden ; maar **wanneer** zij in den strijd gingen droegen zij zoogenaamde beenscheenen, een soort van sterk lederen laarzen, die een goed eind bij de **benen** opreikten, en met kleine koperen of stalen platen overtrokken hun **beneden-**lichaam bedekte, De Apostel **zinspeelt** op deze militaire **beenscheenen**, als **hij zegt** van „**onzen** voet geschoeid te hebben.” Wij moeten vast en krachtig op onze **benen** staan **als** wij met onzen vijand strijden. Een **loszittend** schoeisel van sandelhout **moge** het kunnen doen in vrede, maar in den strijd moeten **wij** wat sterker en beter hebben. Dit sterke, ijzervaste schoeisel is het Evangelie des vredes, dat den voet zeer voegt; het slijk en modder **trekt** het niet af en de satan kan **alsdan** onze **voeten** niet kwetsen. Het heet hier: „**bereidheid van** het Evangelie des vredes,” — ook **gereeheid, vaardigheid, de levendigheid** die dit **Evangelie-schoeisel** ons geeft; immers maakte het den krijgsman vaardig en stevig in zijn gang, meer dan met ontblooten voet op een enkele **voetzool**, opdat hi. zelfs op een met bloed doorweekten grond zou staande blijven ; **alzo** ook wij, welgeschoeid en toegerust met het Evangelie des vredes, door den Gezegende Geest **als** het ware **daarmede** onze **benen** en voeten omwonden hebbende en door Zijne vernieuwende en verlevendigende genade vast **staande, zoo zullen** wij zelfs vast staan als in de tanden der hel, zelfs voor het aangezicht en onder het heetste vuur des satans. Doch staan wij op **eene** verbrokene wet ; op de glibberige aarde van schepselverdienste ; op het rollend zand **onzer** voornemens, op onze tegenwoordige of toekomstige oefeningen ; op den grond, moerassig gemaakt door **geheime** of openbare zonden en het bloed en drek **eener** schuldige consciëntie, wij zullen voorzeker in den strijd vallen. Niets dan het Evangelie, het dierbaar Evangelie, hier genoemd: „**Evangelie** des vredes,” vrede ontdekkende en brengende **aan** het geweten, een vrede **Gods** „**alle** verstand te boven gaande,” kan onzen voet vast doen staan **wanneer wij** hebben te **strijden** tegen den satan en zijne legerscharen. En **gelijk** er vastheid, ja eene **gepastheid** in het toegeruste schoeisel is voor des krijgsmans voet, en het niet slechts ter bescherming maar ook tot versterking dienstig is, **alzo** het Evangelie, komende met zoetheid en kracht als **eene** boodschap van genade, eene ontdekking van vrede aan de consciëntie, bedekt niet slechts voor de **vijandelijke** slagen, maar verbindt ook; **hetzij** zoewel

bewarend als versterkend voor den Christen, en geeft hem vast **te staan** op het strijdveld. Wel gevestigd te zijn in de **waarheid** is eene onwaardeerbare genade; en zonder haar is er inderdaad **geene krfacht** om de verzoeking te wederstaan, de wereld te overwinnen, tegen den satan te strijden, of te zegevieren over dood en hel.

Maar nu komt een zeer belangrijk gedeelte der wapenrusting. Wij beshouwden den gordel der waarheid; wij zagen op het borstwapen der gerechtigheid, wij onderzochten het schoeisel van het Evangelie des vredes, Maar nog is de wapenrusting niet voltallig; er zijn nog onbedekte gedeelten, waar de **krijgsman** gevaarlijk zou kunnen gewond worden. **Hij** moet een **schild** hebben, om **elken** slag af te **weren**. En dat wapen wordt hier genoemd : „**het schild des geloofs**.” Dit schild vordert een weinig onderzoek. Merkt dan, dat niet het geloof zelve, maar het Voorwerp des geloofs het schild is. Dit blijkt **duidelijk** uit het geen God tot Abram **zeide**: „Ik ben U een schild, uw loon, zeer groot.” (Gen. 15 : 1.) Dat was **Israëls** gelukzaligheid naar Deut. 33 : 29 : „Welgelukzalig zijt **gij**, o Israël ! Wie is u gelijk? **Gij zijt** een volk, verlost door den Heere, het **schild** uwer hulp, en die een zwaard is Uwer hoogheid.” En is de Heere niet een Zon en een Schild 3” (Ps. 84 : 12.) Het is dus niet ons geloof, veel minder eenige natuurlijke of ingebeelde goedheid, sterkte of wijsheid van ons **zelve**n, die ons beveiligen kan in dezen vreeselijkea strijd. Maar Christus in Zijn Persoon, werk, bloed en gerechtigheid tusschen ons en den satan, en Hem **zoo** door het geloof tot ons Schild en Beschermmer te omhelzen, doet **ons**, **alle** vurige pijlen des **satans** uitblusschen.” Het wordt genoemd : „Schild des **geloofs**,” omdat het geloof alleen Christus als onze Beschermmer omhelst. De uitdrukking: „**vurige** pijlen,” is **eene** zinspeling op de gewoonte in oude tijden. Zij bezigden **n.l.** pijlen, die met touw of andere licht ontvlambare stof omwonden waren, die ze in brand staken en **zoo** in de belegerde stad schoten, welke allicht op eenig gebouw van hout of andere brandbare stof kwamen, en **zoo** de stad in brand staken of althans zooveel **verwarring** veroorzaakten, dat de vijanden **in-**tusschen de plaats konden innemen. **Zij** waren voor de ouden wat de bommen voor ons zijn.

Door deze „**vurige** pijlen,” of letterlijk, pijlen, die **door** 11 : vuur zijn aangestoken, kunnen wij verstaan des satans helse inwerpselen, zijne duivelsche inblazingen, **zijne** ongeloovige redeneeringen, de harde gedachten die hij in de harten van **Gods** volk opwekt, de opstand, zelfzucht, ontevredenheid en wanhoop, die hij tegen hen opwerpt als **zoo** vele brandende pijlen, En waarom zijn ze **zoo** zeer te **vreezen**? — Omdat wij in ons een geheel magazijn van ontvlambare stoffen hebben.

Diep verborgen liggende in ons vleechehlijk gemoed, gelijk de onderaardsche kruidmagazijnen, **zoo** òereiken deze vurige pijlen lichtelijk dezelve, en — de ontploffing volgt onmiddellijk. Hadden wij niet zulk eene verdorvene natuur, niet **zoo** licht ontvlambare stoffen inwendig, de satan kon zijne vurige pijlen op ons afschieten zonder eenig leed, gelijk de pijlen op een **steen** wal afspringen. Maar wij dragen zulk een **massa** brandstof bij ons, dat één vurige pijl genoeg is om alles in brand te steken. **Voeldet** gij soms niet zulk een opstand in uw gemoed, zulke harde gedachten van God, zulke vijandschap, vuilheid, **vreeselijk** **Godslasterlijke** overleggingen, dat gij als met den duivel **scheendet** bezeten te zijn? En dan weder door een zwerm **van** ongeloof als **uitvloeisel**, dat u zelfs een **greintje** geloof scheen te **ontbreken**, Men spreekt veel van „**proeven** en onderzoekingen,” **maar** sinds lang **had** ik die in mijn vleeschehlijk gemoed, en behoef ze niet te lezen om twijfelzucht en ongeloof in mijn gemoed op te wekken ; ik heb er genoeg van in mijn hart, en zelfs gaat er schier geen dag voorbij of een of meer dezer vurige pijlen voel ik òp mijne ziel afschieten, Ik las die beschouwingen nooit en zal ze ook niet lezen ; maar ik geloof, dat elk onderwerp daar behandeld in de diepten van mijn redeneerend gemoed ondervonden **is**. Ik wil niet zeggen, dat zij uitwerkten hetgeen de vijanden des **kruises** **Christi** **daarmede** bedoelden ; maar misschien hebben **sommige** in mijn gemoed gewerkt datgene, wat ze niet ten doel hadden; want vaak gevoelde ik de waarheid van Halybarton's opmerking, dat de Beere voor zulke menschen de grootste **moeilijkheden** die tegen de Godsdienst ingebracht worden, verbergt ; want door hunne blindheid zien zij ze niet, en in teederheid tot het geloof der kleinen, worden niet al hunne listen openbaar. Wij kennen de bedoeling dezer menschen en het vreeselijk einde waartoe zij drijven, dat zij zelf niet zien omdat zij in hun ongeloof opgesloten zijn, dewijl wij het tegenbeeld in eigen boezem omdragen, Maar de strikken in welke zij verward zijn tot hun eigen verderf zijn onze verzoeking, hunne heerlijkheid is ouze schaamte, hunne blijdschap onze ellende. Maar hoe **benau** wend zijn den geloovigen zulke ongeloovige redeneeringen in zijn Goddeloos hart, en hoe **schijnt** hij als van zijn ankergrond verdreven wanneer deze woedende stormen op hem aanblazen.

Doch in het hart van menig kind van God is vaak zooveel **moedeloosheid**, schoon hij niet **onderworpen** werd aan die **ongeloovige** aanvallen, van welke ik **zoo** even sprak. De satan weet te werken **overeenkomstig** onzen natuurlijken aanleg, neiging, gewoonten, gedachten en vele andere dingen, in welken wij veel van elkander kunnen verschillen. **Heb ik** een redeneerend gemoed, hij richt zijne vurige pijlen er toe **om** ongeloovige

gedachten in mij te ontsteken. Ben ik van moedelloozen aard, hij vervult mij met de meest zwaarmoedige gewaarwordingen, om **mij** aan **mijne** zaligheid te doen wanhopen. Ben ik van een gemelijk gestel, hij werkt daarop en verwekt den'vreeselijksten opstand, medelijden met zich **zelven**, harde gedachten van God. **Hij** kent juist Onzen toestand, en waar hij **een** zwak punt ziet schiet hij **eene** vurige pijn,

En hoe **zullen** wij deze vurige pijlen ontmoeten? — Er is slechts één weg; en dat is het schild des geloofs te nemen, ziende op **Jezus**; tegen die vurige pijlen te **stellen** den Persoon, het werk, bloed en de liefde des **Lams**. En dit geschiedt door de oefening des geloofs, om met ons gansche hart den **Zone Gods** aan te kleven, wat ook de satan daar tegen zegge. Laat de satan zeggen, dat Hij de ware en wezenlijke Zoon van God niet is; — de ziel antwoordt: Hij is het. God heeft Hem als de **zoodanige** aan **mijne** ziel ontdekt; en boven deze inwendige getuigenis zie ik het heerlijk schijnen in de Schrift. In spijt van den satan, van al de inblazingen en redeneeriagen van onverlichte, **geestelooze** menschen, houd ik steeds deze waarheid vast, **want** ze is ia mijn hart' bekrachtigd : Hij is de **Zone Gods**. Neemt daarom het schild des geloof& want door het geloof in Jezus de **Zone Gods** zijt gij beveiligd tegen de vurige pijlen. Wederom, als de satan zegt, dat de Schrift onwaarheid, **niet** ingegeven is, gelijk alle andere boeken door menschen beschreven ; o zeg dan gij: ik weet, dat zij de waarheid is, door den Heiligen Geest ingegeven, want ik heb hare kracht gevoeld ; zij werd mijner ziel toegepast; ik vond er troost in; de satan zegge wat hij wil. Dit is het schild des geloofs nemen, om **daarmede** vurige pijlen uit te blusschen. De ouden waren gewoon de houten gebouwen met vochtige vellen te bedekken, om daardoor de vurige pijlen uit te blusschen. Hier zinspeelt de uitdrukking op. Of de satan kan in uw gemoed opwekken een storm van opstand tegen God, en Hem voorstellen als uw vertoornde Rechter of wrekende vijand. Uw antwoord zij: kan ik rebelleeren tegen een God, die **zoo** veel voor mij deed naar ziel en lichaam? Zal ik strijden tegen Hem, die mij zegende en zoovele jaren leidde in de paden van waarheid en gerechtigheid ? — Hier ia wederom een nemen van het schild des geloofs, om uit te blusschen die vurige **pijlen**, welke genoegzaam **zijn** om uw vleeschelijk gemoed geheel in vlam te zetten. Of **wanneer** de satan een brandende pijl, van wanhoop in uw versaagd gemoed werpt, die diep indringt en de akeligste gevoelens doet ontstaan ; neem dan in de kracht des geloofs hef schild met het: kwam de Heere niet voor mij? heeft Rij mijne ziel niet gezegend en nu en dan bezocht? Ja, ik heb Zijne tegenwoordigheid gevoeld, Zijne heerlijkheid gezien, Zijne liefde **ge-**

proefd en **Zijne** uitnemende genade ondervonden. Satan, wijk ! uw redetwisten is te vergeefs, en den zegen des **Heeren** aan mijne **ziel kunt gij niet loochenen.** — Hier is wederom het schild des geloofs, waardoor de vurige pijlen uitgebluscht en op den grond vallen. Maar meen niet dat ik bedoel, dat wij altijd zoo maar kunnen doen; ik wil alleen aanwijzen wat het schild des geloofs is en hoe de **Christen-krijgsman** het moet gebruiken ; waartoe hij echter **geene** macht heeft tenzij Hij door **Gods** kracht bekwaam gemaakt worde.

Doch wij beschouwen een ander stuk der wapenrusting, dat is: „**de helm der zaligheid.**” Het hoofd is wel een levensorgaan, en heeft daarom bedekking noodig, dewijl één slag daar noodlottig kan zijn. Daarom heeft de Heere er voor gezorgd in Zijne wapenrusting, hier genoemd : „helm der zaligheid ;” elders meer duidelijk: de helm, de **hoop** der zaligheid.” (1 **Thes.** 5 : 8.) Maar wat wordt door het hoofd vertegenwoordigd, hetzij geestelijk of letterlijk ? — Het is een regelend orgaan; want al onze zintuigen zijn in het hoofd, als oog, oor, neus en gehemelte, om te zien, te **hooren**, te ruiken en te proeven. Zoo mag het dan op geestelijke wijze voorstelleu, die daadwerkelijke zintuigen der ziel, waardoor het Christus ziet met het geloofsoog, Christus **smaakt** met den mond des geloofs, en de zoete geur van Zijnen naam, als een uitgestorte olie, ruikt door het geloof, en — ik voeg er bij : **Hem** looft en prijst met tong en lippen des geloofs. Het hoofd stelt dus voor die vereenigde levensorganen, waardoor Christus wordt aangegrepen als ons heil en al onze begeerte. Maar dan heeft het noodzakelijk bedekking noodig. En ziet, er is voor gezorgd in den hier genoemden „helm der zaligheid;” en hebt gij niet alreeds zijne gepastheid ter bedekking van uw hoofd ten dage des **strijds** ondervonden? Gij zult toch wel harde **stooten** gehad hebben! Kon hij, de satan zou uwe **oogen** wel uitgegraven hebben, zoodat gij Christus niet meer kondet zien; hij zou uwe **ooren** stoppen, opdat gij nimmermeer een woord van vertroosting van Zijne lippen zoudt kunnen **hooren**; hij zou uw neus met modder en vuil stoppen, opdat gij u niet meer aan de mirre, **aloë** en kassa Zijner kleederen zoudt verkwikken; hij zou uw gehemelte bederven door zijne vergiftige kruiden, **zoo** dat gij niet proefdet en smaaktet, dat God genadig is ; hij zou uwe tong gebonden en uwe lippen gemuilband hebben, om niet meer uwe ziel in gebed en smeeking voor den **Heere** uit te storten noch Zijnen heiligen naam te loven en te prijzen. Eene goede hoop in gehade **heet** „de helm der zaligheid,” als zijnde „de kennis der zaligheid in de vergeving der zonden.” (Luk. 1 : 77.) Is het niet alsof de satan met al de kracht en kwaad-aardigheid van een Franschen kurassier bij Waterloo, de hoop des eeuwigen levens **en** als zoodanig uw hoofd in tweeën wil

Philpot. Twaalfde Zestal.

slaan? En hoe zou ons arm, onbedekt hoofd zulk een doodelijken slag wederstaan? Maar er is een nemen van den helm der zaligheid, dat is, het ontvangen der zaligheid in het hart als eene vrije **gifte Gods**; zoodat dus met de genade uw hart toegedeeld de helm alreeds op uw hoofd gesteld is, om u te beveiligen ten dage des strijds.

Tot dusverre zagen wij de verwerende wapenen den **Christen-krijgsman** in **Gods** wapenrusting verschaft. Maar hoe sterk en gepast ook, die wapenen zijn niet de eenigste die den krijgsman in den oorlog **behoeft**: hij heeft **zowel** een **zwaard** als een schild nodig. De Heere heeft dus ook hierin voorzien, hier genoemd: „*Het zwaard des Geestes, hetwelk is Gods Woord.*” — Maar gij **vraagt** **misschien**, waartoe den **Christen-krijgsknecht** het **zwaard** moet dienen, aangezien hij geroepen wordt zich te onderwerpen aan elke belediging, en geslagen wordende op de eene wang ook de andere toe te **keeren**? — Het is waar, **zoo** is het **opzichts** zijne medemenschen, maar niet ten aanzien van zijnen inwendigen vijand. Moeten wij ons het schieten zijner vurige pijlen laten welgevallen, ons onderwerpen aan zijne zwaardsteken, en niets **weêrom** doen? Voorzeker niet, want de strijd is niet natuurlijk, maar geestelijk; het slaan op de ziel, niet in het aangezicht, waarvan wij spreken: want het zwaard des **Geestes** is niet het zwaard van Gideon of eenig ander, maar het Woord van God. Hoe dit zwaard te gebruiken leert onze gezegende Heere in Zijne verzoeking van den satan in de woestijn. De satan kwam tot Hem met al zijne helsche listigheid, en verzocht **Hem** te betwijfelen of een zichtbaar bewijs te geven door een wonder, dat Hij de Zoon van God was. Maar hoe- kalm, hoe zalig spreekt de **Heere** het: „Daar staat **geschreven!**” Dit was het- zwaard des **Geestes**. En **ziet**, op eens trekt de satan met die verzoeking terug. Dat: „er is geschreven,” kon hij niet overwinnen. Die stoot des **Heeren** was voor hem te veel, want hij wist wel wat God geschreven heeft moet vervuld worden. Hij wist, dat God niet alleen de **Souvereine** Jehova, maar dat Hij ook een God is, die niet liegen kan, en dat Hij zou ophouden God te zijn indien Zijn Woord onvervuld bleef. Hij beefde derhalve voor het Woord **Gods** in de hand Zijns Zoons. Zijne eigene pijniging overtuigde hem er van, want hij droeg in zich de straf zijner oude ongehoorzaamheid aan den geopenbaarden wille **Gods**, toen **hij** zeide: „Dat alle Engelen **Gods** Hem aanbidden,” en **hij** uit hoogmoed weigerde **daaraan** te voldoen. **Zoo** is het ook thans. **Alleen** het **zwaard** des **Geestes**, dat is **Gods** Woord, kan hem teruggedrijven. Beweegredenen van het schepsel, redeneeringen, goede werken en voornemens, tranen, beloften enz., beteekenen niets tegen den satan. Neen, daarvoor is slechts één wapen, en dat is **Gods**

Woord, schoon wel te verstaan, niet enkel *de Zetter*. Het moet „het zwaard *des Gees tes zijn*,” een **geestelijk** zwaard, dat alleen goed gebruikt wordt als het met Goddelijke kracht aan uw hart werd toegepast en door geloof, geest en leven aan uwe ziel werd. Het geeft mij niet, **zoo** ik een tekst opzeg om de verzoeking des satans te wederstaan, tenzij ik dien tot den mijnen kan maken, dat is, er bevindelijke, geestelijke kennis aan te hebben. Een tekst te nemen zonder zijne zoetheid te kennen, zou gelijk zijn aan een kind, dat eens **krijgsmans** zwaard neemt zonder zijne hand te hebben. Het kind mocht er mee zwaaien, maar wat is het zwaard van een reus in de hand van een kind? Het zwaard van **Scander-Bey**, een vermaard Albaniersch krijger tegen de Turken, **pleegt** te **Weenen** te zien te zijn. Iemand dit eens beschouwende, **zeide**: „Is dit het zwaard dat zoovele overwinningen behaalde? ik zie er niets aan; het is maar een **gewoon** zwaard.” — Eet antwoord was : „**Gij** moest de hand **gezien** hebben, die het zwaaide,” — En **zoo** is het: niet het uitspreken van een tekst, maar het omhelzen der waarheid door **Gods** kracht, alsof God zelf in ons harte sprak door het geloof, dat is het zwaard te gebruiken in de kracht des **Geestes** en de levende oefeningen des geloofs, om **elken** helschen aanval af te weren. In **dezen** strijd -moeten wij het nooit opgeven. Te vlieden is overwonnen te **zijn**, gelijk **Bunjan** zegt: er is **geene** wapenrusting op den rug. Wij moeten strijden, ja **zoo** wij sterven, strijdende sterven; ten bloede toe tegenstaande, strijdende tegen de zonde. Ik zeg u wederom, wij moeten het nooit opgeven; ja, als wij **vallen** moeten wij wederom opstaan en strijden, want „de rechtvaardige zal zeven maal vallen en wederom opstaan; maar de Goddelooze zal verdorven worden.” Wij lezen ook : „**Verblijd** u niet over mij, mijne vijandin ! wanneer ik gevallen ben zal ik wederom opstaan.” **Wanneer** gij dus in **dezen** strijd mocht vallen, blijft dan niet liggen als een overwonnene, maar zoekt wederom op te staan en te strijden : „**Wederstaat** den duivel en **hij** zal van u vlieden.” **Hij** is een overwonnen vijand ; hij kan u niet verderven **zoo** **gij** des **Heeren** zijt. Daarom is het Woord der waarheid **zoo** vol’ van genadige beloften en beoedigingen, „om te verdragen als een goed krijgsknecht van Jezus Christus,” en **zoo** nooit met hand of hart te onderwerpen als een overwonnene door zonde of satan.

Nu komt nog een ander wapen, niet minder belangrijk dan het voorgaande, namelijk: het *gebed*. Tenzij dit **laatste** aan de overige wapenrusting toegevoegd worde, ach, het zou slechts de vertooning uitmaken van een man, die gehuld in **krijgsmanagewaad**, maar alle takt van oorlogvoeren miste en de wapenen nooit had gebruikt. **Alzoo**, **tenzij** wij deze gezegende

gave en genade des gebeds hebben, om ons wel te oefenen in het gebruik der wapenen, en ze alle rein en tot dadelijke dienst gereed te hebben, **wij** mochten aan kleed en toerusting een aloude ridder-krijgsmans **schijnen**, maar zouden niet den minsten stoot van den **vijandelijken** lans kunnen afweren. De Apostel zegt: „Met alle **bidding** en smeeking, biddende ten allen **tijd** in den Geest.” Merk **op** de woorden : „**biddende te allen tijd.**” Het is niet **somtijds**, **maar** altijd te bidden, dat is, te allen **tijde** als de Heere er toe bekwaam maakt; en dat met „**alle bidding**,” dat is op allerlei wijze als openbaar en verborgen, overluid **en** in stilte; en alle „**smeeking**,” hetwelk nog **meer** ernstig, dringender, vuriger, aanhoudend, ja worstelen in het gebed onderstelt, meer in den geest en **smeeking** van Jacob : „**Ik zal U niet laten gaan, tenzij dat Gij mij zegent.**” En let **er** ook **op**, dat het „**in den Geest**” zijn **moet, niet** alleen in het uiten **der woorden**; niet slechts in **blooten** vorm of gewoonte, met lippen-werk en mond-dienst, maar **gelijk** Judas **spreekt** : „**Biddende in den Heiligen Geest :**” (Jud. 20.) en zooals Saulus van zich **zelden** zegt: „**Ik zal met den Geest en het verstand bidden.**” (1 Cor. 14 : 15); want „**de Geest zelf bidt voor ons, met onuitsprekelijke zuchtingen .**” (Rom. 8 : 26.) Zonder de uitstorting van dezen Geest der genade en der gebeden over ons uit de hoogte, zien wij zelfs de wapenrusting niet, die God heeft beschikt, veel minder kunnen wij er ons mee toerusten. Maar wanneer de Heere ons **zegt met** dien Geest des gebeds, dan zien wij den gordel der waarheid en gorden onze lenden; **wij** zien het borstwapen der gerechtigheid en gorden het vast op onzen borst; wij zien het schoeisel en stellen onzen voet in het Evangelie als het Evangelie des vredes; dan nemen wij den helm der zaligheid en zetten dien op het hoofd; dan trekken wij het zwaard des **Geestes** uit de schede en slaan er dan den satan mede in het aangezicht.

Maar nu komt er nog eene hoedanigheid van den **Christen-krijgsmans**, welke is *tot hetzelfde wakende met alle gedurigheid.*” De roeping eens Christen+krijgsmans is om altijd uit te zien ; immer op **zijn** post te zijn ; **nooit** zijne wapenrusting af te leggen, noch zijn zwaard weg te doen. Vielen de heiligen niet in onbewaakte oogenblikken ? Viel David niet toen hij wandelde op het dak, **inplaats** dat hij bij zijn leger was en zijne **oogen** voor afdwaling bewaarde? Hij viel door gebrek aan waakzaamheid. Gij hebt misschien hetzelfde ondervonden. Gij zijt **verstrikt** in 's satans netten. Het was **wel** niet moedwillig? **vermetel**; maar gij waart niet op uwen post en satan maakte gebruik van uwen **weerloozen** toestand, om u te overwinnen. Wij moeten derhalve waakzaam zijn, door alles te wantrouwen, en niemand **zoo** zeer dan ons **zelden**, en dat met „**alle gedurig-**

heid”, **zelfs nooit te** slapen. Gij weet, dat wanneer een schildwacht op **zijn** post in slaap bevonden wordt, hij met den dood gestraft wordt volgens de krijgsartikelen. Wij zijn schildwachten ; en de vijand bespiedt ons en **wij** moeten voor **hem** waken. **Oogen, ooren, tong, handen, voeten, hart, ja alles** moeten wij bewaken en leven in eene gedurige heilige waakzaamheid, of de satan zal ons gewisselijk overwinnen: Maar gij zegt misschien : „ Wat is dit een moeielijk werk!” — Ja dat is **zoo**, zeer moeielijk ; niet het werk van luiards en lafaards ; maar bedenkt, dat **er** aan het einde zaligheid is, maar ook buiten dat geen heil, want alleen hij, die volharden zal tot den einde toe zal zalig worden. Het zou voorzeker u hard vallen, wanneer gij in land& of zeedienst waart, en uwe voeten in plassen bloed moest zetten; maar waart gij daar in **'s** konings dienst, **zoo** was strijden uwe roeping. Gij moogt niet wegloopen van het **strijd-**veld; ook niet in de vesting wegkruipen, **Evenzoo** is het hard altijd tegen zonde en satan-te strijden, de wapenrusting aan te **hebben** en helder te **houden**;— maar wat zou anders geschieden? Nederlaag, en dat is dood en eeuwige wee. De **satan** is nooit **zoo** wel in zijn schik als wanneer wij zorgeloos en onnadenkende zijn, zonder wel toegerust te zijn, **Zoo** komen wij er toe: of ik moet **Gods** wapenrusting door het geloof aandoen, of anders omkomen in de strikken des satans. Het is **geene** onverschillige zaak, **gelijk** alsof ik eet of niet, dit of een **ander** kleed aantrek, korter of **langer** rust, De zaligheid is wat anders dan deze uitwendige zaken; **het** is of mijne ziel voor eeuwig de zaligheid genieten of onder den toorn **Gods** zuchten zal. Daarom zegt de **Apostel**: „**Neemt aan de geheele wapenrusting Gods.**”

II. En waartoe ; — „ **Opdat gij kunt wederstaan in den boozen dag**” **Er is** „een booze dag,” die over elk en een iegelijk komt. En deze booze dag is de **dag** van des satans macht; de dag der verzoeking, welke immer een booze dag zal zijn, tenzij wij die wapenrusting hebben aangedaan, waardoor wij kunnen staan. Hoe ook, de dag der verzoeking is een booze dag. De zon moge helder schijnen en de natuur vriendelijk toelachen : uit- en inwendig moge alles vermakelijk schijnen, maar het zal u een booze dag zijn als de satan een strik legt en gij er in valt. Het zal dus onze wijsheid en genade zijn voorhands de nadering van dezen dag te zien, — en er zijn altijd **teekenen** van de toekomst deszelve. De regen valt niet zonder wolken; de nacht komt niet totdat de **zon** voor goed onder is; **alzo** komt de Christen de **boozedag** niet zonder waarschuwing van boven. Ziet toe, misschien is er nu eene toenemende vermindering van licht; de wolken pakken samen ; groote druppelen vallen neder; de storm komt; de booze dag nadert. Wat onreine vogel is dat daar in de **lucht**, gelijk de **fabelachtige** vogel in **het** oosten,

zijne donkere vlerken uitspreidende en bek en klauwen **scherpende**? Ik zie, ik hoor het ruiachen zijner wieken ;— de **satan** is in aantocht, ik moet **mijne wapenrusting** aandoen. Waar is **mijn** gordel, borstplaat, schoeisel, **schild** en helm? De **vijand** is aan de poort; de alarmtrompet blaast. Tenzij ik gewapend ben word ik overwonnen. Waar ook is **mijn** zwaard, mijn **Jeruzalems-kling**, opdat ik den satan **moge** beoorlogen en afweren ? Hier nu is de ziel in den boozen dag, wakende en biddende, nemende het schild des geloofs en de wapenrusting **Gods**. Alleen door zulk een daad kan zij **wederstaan** in den boozen dag. Doch **waar** blijven **wij** zonder wapenrusting; zonder gordel der waarheid om de lendenen, **geene** oprechtheid voor God en menschen ; geen borstwapen van Christus gerechtigheid om ons hart te behoeden ; geen hoop der zaligheid om ons hoofd te bedekken ; geen Evangelie des vredes voor onzen voet, geen schild des geloofs om voor de vurige pijlen des boozen te beschutten, geen zwaard des **Geestes** om **elken** slag en stoot af te weren? **Wel**, dan worden wij overwonnen. Gelijk een ontbloote man in het midden van **een** toegerust leger, wij moeten ons overgeven voor dat het opgeheven zwaard onzen schedel klieft. Gij ziet dus de noodzakelijkheid, dat de Christen niet alleen de **wapenrusting** kent, maar die ook naar **Gods** bevel moet aandoen, door Hem alleen, die „**onze** handen onderwijst ten oorlog en onze **vingeren** ten **strijde**.” Hij rust zich toe wanneer de Geest hem te wapen **roept**, en **hem kracht** en sterkte geeft om de verschillende stukken **aan** te nemen. **Zoo alleen** kan hij **wederstaan**. Maar is **hij** dan **niet veilig**? De grootste overwinningen volgden vaak op **schijnbare** nederlaag ; **zoo was** het bij **Marengo**, waar Napoleon de **Oostenrijkers** vernederde juist toen zij op den dag gewonnen hadden ; en de meest treurigste nederlaag volgde wel eens op eene begonnen overwinning, gelijk **wij** van **Benhadad** lezen. (1 Kon. 20 : 29.) Wanneer een leger een overwinning verwerft, **berust** het licht op **zijnę** wapenen, gevoerd in den **krijg**; maar er komt een **nieuwe aanval**, en hoe dra kan de zegepraal in een nederlaag verwisselen. Sommigen uwer verstaan misschien mijne natuurlijke zinbeelden niet, ik wijs u daarom op natuurlijke voorbeelden. Ziet op Loth, Gideon en Jeftha. **Hizkia** viel door hoogmoed, **nadat** de Heere al zijne zonden achter Zijnen rug geworpen had; Petrus **verloochende** Jezus, na eene **heerlijke** ontdekking van Hem als de Zone Gods. Hoe gepast is daarom de vermaning.

III. Van ons derde punt : „*alles verricht hebbende staande blijven.*” Veronderstelt dat gij al uwe vijanden en vreezen overwonnen hebt. **Gij hebt** den gordel der waarheid en het borstwapen gerechtigheid aangedaan. Uw voet was **geschoeid**; uw hoofd goed gedekt; uw schild weerde de **vurige** pijlen; uw

zwaard was scherp en goed gewed. En wat volgt ? Helaas! snoode hoogmoed begint te woelen, ijdel vertrouwen en eigen roem blijven schier niet achter. Gij wenscht u geluk met den verworven zege: **gij zijt** niet meer op uw hoede, neemt uw gemak, en denkt dat gij niet meer zult te strijden hebben. Voorzeker, nu kunt gij een weinig rust nemen ; nu behoeft gij niet meer **zoo** biddende, wakende, **zoo** volstandig daarin te **zijn als** vroeger ! Gevoelt **gij** niet dat het de satan te doen is een nieuwen aanval te doen. **David** viel niet in de zonde toen hij tegen **Saul** **strijdde** ; toen was hij op zijn hoede, en wij zien hoe hij tot tweemalen toe zeer edel **handelde** met zijnen vijand. Maar toen hij zijne vijanden overwonnen had bleef hij **ijdelijk** te huis, en toen overwonnen door verzoeking en struikelde en viel hij, viel ontzaggelijk en liet eenigszias **een** geschandvleken naam achter, en **eene** plechtige waarschuwing aan **Gods** heiligen, om hunnen voet te bewaren. Leerden wij wijsheid uit zulke voorbeelden ! Wij kunnen gestreden en overwonnen hebben, en dan juichen in den zege: . en een prooi worden van de volgende verzoeking. **Wij zijn** nooit wezenlijk zeker, totdat wij den tijd met de eeuwigheid hebben verwisseld. Intusschen is er voor niemand veiligheid, hetzij oud of jong, dan in de genade **Gods**, en die almachtige kracht, waardoor Hij de Zijnen bewaart, **door het** geloof, **tot** de zaligheid. De **Heere** bekwame ons deze wapenrusting aan te **doen** ; Hij heeft ze voor ons beschikt ; **Hij kan** ze ons aandoen ; en door de kracht Zijner genade kan Hij ons uitbrengen meer dan overwinnaars, **door Hem** die ons **liefgehad** heeft.

AMEN.